

Spojená škola internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča

Školský vzdelávací program
Kráčame za svetlom 2.

Platí pre školský rok 2026/2027

Školský vzdelávací program vychádza z inovovaných vzdelávacích programov pre žiakov so zrakovým postihnutím, pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, pre žiakov s vývinovými poruchami učenia a pre žiakov s viacnásobným postihnutím, ktoré vydalo MŠVVaŠ SR pod číslami: 2016-14674/20284:16-10F0, 2016-14674/20272:10-10F0, 2016-14674/20281:15-10F0, 2016-14674/20280:14-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Prerokované v pedagogickej rade dňa: 21.4.2026

Prerokované v rade školy dňa:

Schválené zriaďovateľom školy dňa:

Obsah

Charakteristika žiakov	4
Ciele vzdelávania	5
Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu.....	7
Dĺžka štúdia.....	7
Organizačné formy a metódy vyučovania.....	7
Priestorové a materiálno-technické podmienky	9
Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagógov.....	9
Systém kontroly a hodnotenia žiakov	9
Rámcový učebný plán	10
Základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča	12
Charakteristika školy.....	12
Profil absolventa.....	12
Učebný plán.....	13
Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátna,	15
Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča	15
Charakteristika školy.....	15
Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou	15
Charakteristika žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou	15
Profil absolventa.....	16
Vzdelávacie oblasti	17
Vzdelávacie štandardy.....	17
Rámcový učebný plán	18
Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia	19
Charakteristika žiakov s vývinovými poruchami učenia	19
Profil absolventa.....	19
Vzdelávacie oblasti	21
Vzdelávacie štandardy.....	21
Rámcový učebný plán	22
Špeciálna základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna,	23
Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča	23
Charakteristika školy.....	23
Školský vzdelávací program	23
Profil absolventa.....	23
Variant A	23
Kľúčové kompetencie	23
Učebný plán.....	24
Variant B	26
Kľúčové kompetencie	26
Učebný plán.....	26
Učebná osnova	27
Variant C	28
Kľúčové kompetencie	28
Učebný plán.....	28
Program učebnej osnovy	29
Poznámky k RUP a vyučovaniu TSV:	30
Začlenenie prierezových tém	31
Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania	35
Prílohy	37
Individuálne tyflopédické cvičenia	37
Priestorová orientácia a pohybová výchova.....	42

Rozvíjanie špecifických funkcií	46
Individuálna logopedická intervencia	49
Školský internát.....	52
Charakteristika	52
Výchovný program.....	52
Výchovný plán pre deti materskej školy	52
Výchovný plán pre mladších žiakov ZŠ	53
Výchovný plán pre starších žiakov ZŠ.....	54
Výchovný plán pre žiakov ŠZŠ.....	56
Školský klub.....	57
Charakteristika	57
Výchovný plán ŠKD	57

Všeobecné údaje

Predkladateľ programu Spojená škola internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča
Riaditeľ: Mgr. Lucia Zalčíková, PhD.

Zriadovateľ školy Regionálny úrad školskej správy v Prešove

Platnosť Školský rok 2026/2027

Charakteristika školy

Spojovaná škola internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča (v skratke SŠI) je organizáciou, ktorá vzdeláva žiakov s rôznym druhom zdravotného znevýhodnenia. Organizačnými zložkami školy sú: Základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna, Špeciálna základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna, Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátna. Súčasťou školy: Školský internát, Školský klub, Školská jedáleň.

Vyučovací jazyk slovenský

Charakteristika žiakov

V našej škole sú všetci žiaci žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V odôvodnených prípadoch môže žiak školy postupovať vo vzdelávaní podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP) v súlade s aktuálnou legislatívou. Na spracovaní IVVP spolupracuje triedny učiteľ, prípadne učiteľ vyučujúci konkrétny predmet (alebo iný odborný zamestnanec). Za vypracovanie IVVP je zodpovedný triedny učiteľ. Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ a zákonný zástupca žiaka.

Zameranie školy

Primárnym poslaním základnej školy pre nevidiacich a slabozrakých je výchova a vzdelávanie zrakovo postihnutých detí. V intenciách tohto poslania vytvárame podmienky pre všetky deti so zrakovým postihnutím s prihliadnutím na ich jedinečnosť a z toho vyplývajúce individuálne potreby. Primárnym poslaním základnej školy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je vytvárať podmienky pre vzdelávanie detí s narušenou komunikáciou, s preferenciou na poruchy učenia. Špeciálna základná škola pre žiakov so ZP poskytuje vzdelávanie žiakom s mentálnym postihnutím a pridruženým zrakovým postihnutím, pričom cieľom vzdelávania je príprava na najvyššiu mieru samostatnosti, akú môže daný jedinec dosiahnuť.

Cieľom školy je vychovať jedinca schopného zaradiť sa do bežnej spoločnosti a pripraviť ho na prežitie plnohodnotného života.

Základným princípom, ktorým sa škola riadi je ľudskosť, tolerancia a rovnosť šancí pre každé dieťa.

Ciele vzdelávania

ISCED 1

- poskytnúť žiakom bohaté možnosti vedeného skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby sa rozvíjala ich predstavivosť, tvorivosť a záujem skúmať svoje okolie,
- umožniť žiakom spoznávať svoje vlastné schopnosti a rozvojové možnosti a osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a spôsobilosti žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- vyvážené rozvíjať u žiakov spôsobilosti dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať aj na základe sebariadenia a sebareflexie,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych spôsobilostí, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, účinne spolupracovať, rozvíjať si sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom obce a k svojmu širšiemu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie a aktívne ho chrániť a upevňovať,

Pre žiakov so zrakovým postihnutím:

- rozvíjať náhradné zmysly sluch, hmat a čuch a vedieť ich využiť pri práci aj v bežných životných situáciách,
- naučiť žiakov v maximálne možnej miere využívať funkčný zrak, ale tiež kompenzačné pomôcky a techniky.

Pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou:

- rozvíjať všetky jazykové roviny a všetky formy komunikácie a tak eliminovať následky narušenej komunikačnej schopnosti a porúch učenia.

Pre žiakov s vývinovými poruchami učenia:

- rozvíjať kľúčové gramotnosti (čítanie, písanie, počítanie) prostredníctvom prispôsobených metód, eliminácia dôsledkov porúch (dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia) a podpora sebavedomia. Vzdelávanie smeruje k tomu, aby žiak zvládol základy vzdelávania a bol schopný pokračovať v ďalšom vzdelávaní na stupni ISCED 2.

Pre žiakov s mentálnym a viacnásobným postihnutím:

- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu.

ISCED 2

- primerane veku rozvinúť kľúčové spôsobilosti (kompetencie),
- zmysluplné základné vedomosti a znalosti a vypestovaný základ záujmu o celoživotné učenie sa,
- jasné povedomie národného a svetového kultúrneho dedičstva,
- záujem a potrebu zmysluplnej aktivity a tvorivosti.

Pre žiakov so zrakovým postihnutím:

Špecifické ciele výchovy a vzdelávania žiakov so zrakovým postihnutím zohľadňujú zásady výchovy a vzdelávania zrakovo postihnutých, najmä zásadu včasnej intervencie, multisenzorického prístupu (zapojenie kompenzačných zmyslov), prevencie a korekcie zrakovej poruchy, požiadavku začlenenia zrakovo postihnutých, ako aj zásadu kompenzácie a reedukácie zraku, pričom pri praktickej realizácii sa dôsledne uplatňuje individuálny prístup ku každému zrakovo postihnutému žiakovi zohľadňujúci dôsledky zrakového postihnutia.

Nedeliteľnou súčasťou výchovy a vzdelávania slabozrakých žiakov je rozvoj zrakového vnímania žiakov pomocou súboru techník, metód a postupov a podpora optimálneho využívania zraku.

Vzhľadom na požiadavku komplexnosti prijímaných a spracovávaných informácií je u slabozrakých žiakov dôležité okrem reedukácie zraku sústrediť sa aj na systematický rozvoj kompenzačných mechanizmov (hmat, sluch, čuch a chuť).

Ciele a úlohy výchovy a vzdelávania žiakov so zvyškami zraku zohľadňujú požiadavku rozvíjania zvyškov zraku (zraková stimulácia) v kombinácii s rozvíjaním vnímania ostatnými zmyslami (kompenzácia). Vo výchove a vzdelávaní žiakov so zvyškami zraku je pomer využívania reedukácie a kompenzácie zraku podmienený individuálnymi možnosťami žiakov a charakterom učiva. V zásade ide o vzdelávanie striedaním spôsobu práce zamerané na získanie čo možno najkomplexnejších a najpresnejších informácií - poznatkov v rámci požiadaviek základnej školy.

Ciele a úlohy výchovy a vzdelávania nevidiacich žiakov sú orientované predovšetkým na špeciálnopedagogickú podporu, a to najmä na kompenzáciu dôsledkov zrakového postihnutia.

Ciele výchovy a vzdelávania sú podmienené rozsahom a charakterom zrakového postihnutia, ako aj dobou jeho vzniku. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že sa u nevidiacich žiakov vyskytujú odchýlky od štandardných prejavov. Predovšetkým je to absencia alebo výrazná redukcia možnosti učenia sa na základe vizuálneho vnímania a žiadna alebo nedostatočná úroveň vizuálneho kontaktu, ktorý je inak bežný v medziľudskej interakcii. Celková situácia v tejto oblasti je sťažená aj skutočnosťou, že nevidiaci žiak nemôže vnímať neverbálne časti komunikácie. Vo výchovno-vzdelávacom procese má mimoriadny význam používanie kompenzačnej techniky (čítacie programy, stolové lupy, notebooky s hlasovým výstupom, tablety, brailový riadok).

Priestorová orientácia a samostatný pohyb sa okrem hodín PO a ITC precvičuje aj na iných hodinách podľa aktuálnych možností a potrieb.

Pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou:

- rozvíjaním náhradných komunikačných zručností a precvičovaním tých schopností, v ktorých majú jednotliví žiaci problém dosiahnuť takú elimináciu poruchy, aby boli žiaci pripravení na vyššie stredné vzdelávanie.

Pre žiakov s vývinovými poruchami učenia:

- dosiahnuť základné vedomosti a zručnosti prispôbené ich potrebám, s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, kompenzáciu porúch a podporu osobnostného rozvoja, aby úspešne ukončili povinnú školskú dochádzku.

K napĺňaniu výchovno-vzdelávacích cieľov slúžia **tematické dni** aj **projektové vyučovanie**, ktoré prebieha počas celého školského roka vo všetkých ročníkoch a pedagogickí zamestnanci ho prispôbujú vekovej a mentálnej úrovni žiakov.

Stupeň vzdelania, ktorý sa dosiahne absolvovaním školského vzdelávacieho programu

Primárne vzdelanie získa žiak so zrakovým postihnutím, narušenou komunikačnou schopnosťou a vývinovými poruchami učenia úspešným absolvovaním všeobecnovzdelávacieho programu ostatného ročníka primárneho stupňa základnej školy. Dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie. Absolvent programu primárneho vzdelávania plynule pokračuje na nadväzujúcom stupni nižšieho stredného vzdelávania.

Žiak s mentálnym postihnutím získa primárne vzdelanie absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím – ukončením 9. alebo 10. ročníka (var. B, C), podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. Získanie primárneho vzdelávania je vyznačené v doložke vysvedčenia.

Ukončením 9. ročníka základnej školy získa žiak so zrakovým postihnutím aj žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou *nižšie stredné vzdelanie*. Získanie nižšieho stredného vzdelania je vyznačené v doložke vysvedčenia.

Dĺžka štúdia

Dĺžka štúdia v základnej škole je 9 až 10 rokov, v špeciálnej základnej škole 9 až 11 rokov, a to vo veku žiaka od 6 do 16, prípadne 18 rokov, podľa toho, či bol žiak zaradený aj do prípravného ročníka. V individuálnych prípadoch, keď žiak nastúpil do školy neskôr, môže riaditeľka školy povoliť žiakovi ukončenie základného vzdelávania do 18. roku veku. V odôvodnených prípadoch s ohľadom na zdravotný stav žiaka môže riaditeľka školy povoliť individuálne vzdelávanie.

Personálne zabezpečenie chodu školy

V troch zložkách SŠI pracuje 39 učiteľov, z toho sú 4 učители na čiastočný úväzok, 7 vychovávateľov v školskom internáte a 7 vychovávateľov v ŠKD. V škole pracuje tiež 11 pedagogických asistentov. Pedagogickí zamestnanci, ktorí v škole pracujú viac ako 3 roky, spĺňajú predpísané vzdelanie. Ostatní si vzdelanie dopĺňajú štúdiom. V školskom roku 2026/2027 bude pedagógom pomáhať pravdepodobne 10 pomocných vychovávateľov. Škola ďalej zamestnáva dvoch odborných zamestnancov (sociálnu pracovníčku a sociálnu pedagogičku), ekonómku, mzdárku, personalistku, hospodárku, školskú zdravotnú sestru, školníka, údržbára, 4 upratovačky, pračku, 2 vrátničky.

Organizačné formy a metódy vyučovania

Základnou organizačnou formou je vyučovacia hodina, ktorá trvá 45 minút. Podľa uváženia môže učiteľ spájať 2 až 4 hodiny do blokového vyučovania s primeranými prestávkami na oddych žiakov, čo je odporúčané napr. v predmete pracovné vyučovanie. Medzi vhodné vzdelávacie formy patrí aj exkurzia a beseda. Na hodinách telesnej a športovej výchovy je vhodné využívať okrem telocvične aj miestnosť multisenzorickú miestnosť Snozelen, posilňovňu, multifunkčné ihrisko, funtronic, bazén v SŠI, Nám. Š. Kluberta 1, Levoča a zimný štadión mesta Levoča. Na hodinách slovenského jazyka a literatúry navštevovať Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Učiteľ má právo voľby vyučovacích metód, odporúča sa voliť metódy tak, aby boli previazané s praxou a bežným životom. Medzi vhodné patria aktivizujúce metódy, metódy

mimovoľného učenia, hra ako metóda, dramatizácia, pozorovanie prírodných javov, problémové vyučovanie, malé projekty, využívanie informačných technológií a podobne.

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ používa **metódy a postupy** vychádzajúce z výsledkov psychologickkej, špeciálnopedagogickkej a logopedickej diagnostiky.

Vo výchovno-vzdelávacom procese ďalej učiteľ:

- akceptuje žiaka so zrakovým postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s vývinovými poruchami učenia a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre pozitívne hodnotenie
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa, pedagogického asistenta alebo spolužiakov zvládnuť
- zachováva diskretnosť o problémoch žiaka a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- v jeho blízkosti posadí spolužiaka, ktorý bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s koordinátorom ŠPT alebo so školským logopédom,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- dodržiava ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní z diagnostických správ vyjadrení na účel poskytnutia podporných opatrení,
- **pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva používa efektívne stratégie učenia**, pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne, nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach, využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním, nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu, poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva, priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe, pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú, otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne, pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe.

Priestorové a materiálno-technické podmienky

Všetky triedy školy, kabinety, kancelárie, internátne izby či odborné pracovne sú umiestnené v jednej budove. Okrem 17 bežných tried sú v škole odborné učebne: Učebňa výpočtovej techniky pre mladších žiakov, učebňa výpočtovej techniky pre starších žiakov, učebňa výtvarnej výchovy, učebňa hudby, stolárska dielňa, odborná učebňa na individuálne tyflopédické cvičenia, učebňa na výučbu PO, keramická dielňa, audioučebňa, cvičná kuchynka, miestnosť na senzomotorickú integráciu, telocvičňa, kabinet logopéda. Vo voľnom čase môžu žiaci navštíviť školskú knižnicu či posilňovňu. Spoločné stretnutia všetkých žiakov školy sa uskutočňujú v aule. V internátnej časti školy je 11 izieb, 6 denných izieb, 3 kúpeľne, šatňa a samostatné WC pre chlapcov a dievčatá na každej chodbe. Školský klub má 5 herní, 1 pracovnú miestnosť a šatňu. Podľa potreby môžu byť oddelenia ŠKD aj v kmeňových triedach. Ďalšie miestnosti v škole slúžia pedagógom a ostatným zamestnancom. Okolo budovy je školský dvor, na ktorom je umiestnené detské ihrisko a multifunkčné ihrisko, bežecká dráha, výcviková plocha na priestorovú orientáciu a outdoorové stroje na cvičenie.

Školské kabinety sú vybavené bežnými aj špeciálnymi učebnými pomôckami. Žiaci, ktorí nevedia pracovať so zrakom dostávajú ako individuálnu školskú pomôcku mechanický písací stroj (tzv. Pichtov stroj). Žiaci so zvyškami zraku dostávajú ako individuálnu učebnú pomôcku stolovú alebo ručnú lupu. Žiaci so zrakovým postihnutím, ktorých diagnóza to vyžaduje, majú individuálne osvetlenú pracovnú plochu.

Pre potreby žiakov sú 2 triedy vybavené počítačmi nielen na výučbu informatiky, v 15 triedach sú interaktívne tabule.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagógov

Budova školy je po celý deň uzatvorená. Prichádzajúci pracovníci si otvárajú kartou, ktorá cez dochádzkový systém zaznamenáva príchody a odchody. Ostatným návštevam a žiakom školy otvára v čase od 6,00 do 18,00 hod. vrátnička, mimo týchto hodín určený zamestnanec školy. Na posilnenie bezpečnosti žiakov slúži kamerový systém, ktorý monitoruje pohyb osôb po chodbách školy aj internátu. Brána do školského dvora je tiež uzatvorená, na jej otváranie slúži systém diaľkového ovládania.

O zdravie žiakov sa stará školská zdravotná sestra.

Pred každou aktivitou mimo školy, ako aj na hodinách so zvýšeným rizikom úrazu sú žiaci poučení o bezpečnosti. O bezpečnosti pri práci sú žiaci poučení aj pred každým používaním elektrospotrebičov a technických pomôcok. Ďalšie podmienky sú súčasťou školského poriadku a prevádzkových poriadkov odborných učební.

Systém kontroly a hodnotenia žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov sa bude vychádzať zo zákona 245/2008 Z. z., z Metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl č. 22/2011 a z vnútorného školského pokynu na hodnotenie žiakov.

Klasifikáciou sa budú hodnotiť všetky predmety v 1. až 9. ročníku základnej školy aj špeciálnej základnej školy variant A, okrem predmetov priestorová orientácia, pohybová výchova, individuálne tyflopédické cvičenia, sociálne zručnosti individuálna logopedická

intervencia a rozvíjanie špecifických funkcií, ktoré sa budú hodnotiť slovným vyjadrením absolvoval alebo neabsolvoval.

Slovne sa budú hodnotiť žiaci v prípravnom ročníku základnej školy aj špeciálnej základnej školy. Žiaci oslobodení od denného dochádzania do školy a žiaci s individuálnym vzdelávacím programom v niektorom predmete budú hodnotení individuálne podľa dohody a zváženía vyučujúcich alebo podľa spôsobu uvedeného v IVP.

Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán je pre každú organizačnú zložku iný. V rámci disponibilných hodín aj v školskom roku 2026/2027 pridávame pre žiakov ZŠ pre zrakovo postihnutých, ZŠ pre žiakov s NKS, žiakov s VPU a pre žiakov ŠZŠ variant A predmet Sociálne zručnosti. Cieľom predmetu je posilniť v žiakoch pozitívne myšlienky, naučiť sa plánovať svoj život, poznať čo je naozaj dôležité, orientovať sa v oblasti vzťahov. Dôležité sú hlavne metódy vyučovania, ktoré stavajú na vlastných skúsenostiach detí. V tomto predmete, ktorý učia triedni učitelia, žiaci preberajú témy ako Vytýčenie a dosiahnutie cieľa, Ako vytvárať a pestovať vzťahy, Precvičovanie vďačnosti, Optimizmus a pesimizmus, Radosť z maličkostí, Stratégie riešenia problémov, Prečo sa hneváme, Čo znamená odpustenie, Dobrý skutok, Ako môže zlý skutok ublížiť, Tolerancia inakosti a podobne.

System podpory žiakov v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Škola vytvára podmienky na vzdelávanie všetkých žiakov s rešpektovaním individuálnych potrieb, možností a osobitostí. Inkluzívne vzdelávanie chápeme ako súčasť každodennej pedagogickej praxe, ktorej cieľom je umožniť každému žiakovi aktívne sa zapájať do výchovno-vzdelávacieho procesu, rozvíjať svoj potenciál a zažívať prijatie, bezpečie a úspech.

Žiakov s rôznym druhom zdravotného znevýhodnenia vzdelávame v spoločných triedach, vytvárame im podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom, ktorého súčasťou je školská psychologička, špeciálni pedagógovia, výchovná poradkyňa, pedagogický asistent, vychovávateľ v internáte, školská logopedička a v prípade potreby sú prizývaní triedni učitelia. Všetci pedagogickí zamestnanci majú ukončené štúdium špeciálnej pedagogiky so zameraním na pedagogiku mentálne postihnutých, zrakovo postihnutých alebo žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou. V minulom školskom roku absolvovali inovačné vzdelávanie „Poskytovanie podporných opatrení deťom a žiakom v mladšom a staršom školskom veku“.

Na podporu výchovy a vzdelávania žiaka so zdravotným znevýhodnením škola zabezpečuje poskytovanie podporných opatrení podľa vyjadrenia pedagogického zamestnanca školy, odborného zamestnanca školy alebo zariadenia poradenstva a prevencie. Tieto podporné opatrenia škola zabezpečuje okrem prípadov, ak to vzhľadom na personálne, priestorové, materiálno-technické a finančné podmienky v navrhovanom rozsahu preukázateľne nie je možné.

Konkrétne oblasti podpory:

1. Pedagogická podpora v triede – v pedagogickom procese rešpektujeme, že žiaci sa od seba odlišujú v tempe učenia, spôsobe zapájania sa do činností, miere samostatnosti, úrovni komunikácie či potrebe podpory (napr. aj špeciálne pomôcky).

2. Individuálna podpora – vychádza z konkrétnych potrieb žiakov. Cieľom je, aby táto podpora nebola zameraná iba na ťažkosti, ale aby nadväzovala aj na silné stránky žiaka, jeho záujmy a možnosti.
3. Tím a spolupráca – škola spolupracuje s odborníkmi z centier poradenstva a prevencie aj so zákonnými zástupcami detí ako s partnermi vo výchove a vzdelávaní. Spoločne pomenúvajú potreby detí, nastavujú im primeranú podporu a priebežne vyhodnocujú jej účinnosť. Pedagogickí zamestnanci sa priebežne vzdelávajú v oblasti inkluzívneho vzdelávania.
4. Klíma a bezpečie – v škole vytvárame prostredie, v ktorom sa žiaci učia vzájomnému rešpektu, spolupráci, trpezlivosti a prijatiu odlišností (nielen na predmete SOZ). Pedagogickí zamestnanci cielene rozvíjajú sociálnu klímu triedy, podporujú bezpečné vzťahy a venujú pozornosť prevencii vylučovania.

Základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča

Charakteristika školy

V školskom roku 2026/2027 sa budú žiaci vzdelávať v ročníkoch: prípravný, prvý, druhý, tretí, štvrtý, piaty, šiesty, siedmy, ôsmy, deviaty. Najnižší počet žiakov v triede pre žiakov so zrakovým postihnutím sú 4 žiaci. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov v prípravnom až štvrtom ročníku je 8, v piatom až deviatom ročníku 10 žiakov. Organizačne bude vyučovanie prebiehať v triedach spolu so žiakmi zo ZŠ NKS. Priemerný počet žiakov v triede je 8.

Profil absolventa

Profil absolventa vychádza z kľúčových kompetencií, ktoré zahrňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa a porozumieť si, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať. Vychádzajú zo vzdelávacieho programu pre zrakovo postihnutých žiakov.

Kľúčové kompetencie sa formujú na základe osobnej praktickej činnosti a skúsenosti a zároveň musia byť uplatniteľné v životnej praxi. Menia svoju kvalitu a hodnotu počas celého života. Nezastarávajú ako vedomosti, ale majú potenciálnu vlastnosť neustále sa rozvíjať (a preto môžu byť základom celoživotného učenia sa a osobnej flexibility). Sú výsledkom a dôsledkom nielen formálneho (školského) vzdelávania, ale aj neformálneho vzdelávania.

Jednotlivé kľúčové kompetencie sa navzájom prelínajú, prepájajú a majú nadpredmetový programový charakter. Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebazvdelávania, t. j. kompletného vzdelávacieho programu a iných rozvíjajúcich aktivít prebiehajúcich v rámci školy.

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie:

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v slovenskom jazyku,
- vie nadviazať kontakt aj s cudzou osobou, vie vysvetliť svoj handicap,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami.

Kompetencia čítať s porozumením:

- vie čítať preňho prístupnú formu textu, rozumie prečítanému,
- chápe písomne zadané úlohy a vie v texte nájsť všetky zadania potrebné na jej riešenie.

Kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,

- používa základné postupy pri práci s textom a internetom,
- je schopný používať špeciálne programy pre zrakovo postihnutých.

Kompetencia riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovně ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážené chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

Kompetencie pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy a zdravotný postih, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

Učebný plán

Rámcový učebný plán pre žiakov so zrakovým postihnutím pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie													
vzdelávacia oblasť	vyučovací predmet	ročník primárne vzdelávanie						ročník nižšie stredné vzdelávanie					
		Pr.	1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	4+1	9	8	7	7	36	5	5	4	5	5+1	25
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
	Sociálne zručnosti	+1	+1	+1	+1	+1	5	+1	+1	+1	+1	+1	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3+1	4	4+1	4	4	21	4+1	4+1	4+1	4	5	24
	informatika				1	1	2	1	1	1	1	1+1	6
Človek a príroda	prvouka	1	1	2			4						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5

	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova / náboženská výchova / náboženstvo		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	1	2	1+1	1	8	2	2	2	2	2	10
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	10
Špeciálnopedagogická podpora	individuálne tyfopedické cvičenia	2	1	1	1	1	6	1	1	1	1	1	5
	priestorová orientácia/pohybová výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	5
	spolu	20	23	25	27	28	123	30	31	32	32	33	158

Prierezové témy v ŠkVP Kráčame za svetlom sa vzťahujú aj na týchto žiakov.

Základná škola pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča

Charakteristika školy

V školskom roku 2026/2027 sa budú žiaci ZŠ vzdelávať vo všetkých postupových ročníkoch, vrátane prípravného. Priemerný počet žiakov v triede je 8. Najnižší počet žiakov v triede pre žiakov s NKS a s VPU sú 4 žiaci. Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov v prípravnom až štvrtom ročníku je 8, v piatom až deviatom ročníku 10 žiakov. Organizačne bude vyučovanie prebiehať v samostatných triedach alebo spoločne v triedach ZŠ pre žiakov so zrak. postihnutím s dodržiavaním podporných opatrení.

Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

Pre výchovu a vzdelávanie žiakov s NKS a žiakov s VPU platia všetky ustanovenia uvedené v Štátnom vzdelávacom programe, ktoré sú doplnené špecifikami uvedenými vo vzdelávacom programe pre týchto žiakov.

Podľa § 94 ods. 2 písmeno e) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa pri výchove a vzdelávaní žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou (ďalej len „NKS“).

Charakteristika žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

O narušenej komunikačnej schopnosti hovoríme vtedy, ak niektorá rovina jazykových prejavov (alebo niekoľko rovín súčasne) žiaka sa v negatívnom význame kríži s jeho komunikačným zámerom. Ide o nasledovné jazykové roviny: foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú. Komunikačná schopnosť zahŕňa všetky formy – hovorenú, grafickú, neverbálnu. Z tohto aspektu rozlišujeme viacero základných druhov NKS:

- vývinová bezrečnosť
- narušený vývin reči;
- získaná orgánová bezrečnosť - afázia;
- získaná psychogénna bezrečnosť - mutizmus, elektívny mutizmus;
- narušenie zvuku reči – fufnavosť;
- narušenie plynulosti reči – zajakavosť, brblavosť;
- narušenie člankovania reči – dyslália, dyzartria;
- poruchy hlasu – dysfónia, afónia;
- kombinované chyby a poruchy reči – súčasný výskyt viacerých druhov narušenej komunikačnej schopnosti;
- symptomatické poruchy reči: NKS pri iných, dominujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach - napr. pri sluchovom postihnutí, detskej mozgovej obrne;
- narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.

Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy pre žiakov s NKS zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho stredného stupňa školského vzdelávania.

Profil absolventa vzdelanostného stupňa ISCED 1

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám; má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsoby života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Profil absolventa vzdelanostného stupňa ISCED 2

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebvzdelávania v rámci primárneho stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;

- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávacieho programu pre žiakov s NKS je zhodný s obsahom vzdelávacieho programu pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016.

Vo vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora majú zaradený predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len „ILI“) ako špecifický predmet určený pre žiakov s NKS. Obsah tohto špecifického predmetu je rozpracovaný v prílohe. Na týchto hodinách sa žiaci môžu zúčastňovať terapie EEG Biofeedback alebo JIAS.

Obsah logopedických intervencií musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s NKS sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho vzdelávania alebo nižšieho stredného vzdelávania. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

Prierezové témy v ŠkVP Kráčame za svetlom sa vzťahujú aj na týchto žiakov.

Rámcový učebný plán

		Rámcový učebný plán pre žiakov ZŠ s narušenou komunikačnou schopnosťou											
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ ročník	Prípr.	1.	2.	3.	4.	spolu	5.	6.	7.	8.	9.	spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3	9	8	7	7	34	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
	Sociálne zručnosti	1		1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	19	4	4	4	4	5	21
	informatika				1	1	2	1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	prvouka	1	1	2			4						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5
	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1			1	1	3	2	1	1	1	1	6
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	8
Špeciálno-pedagogická podpora	Individuálna logopedická intervencia	7	4	4	3	2	20	3	3	3	3	3	15
Spolu		20	24	25	27	28	124	30	30	31	32	31	154

Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia

Podľa § 94 ods. 2 písmeno i) zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa pri výchove a vzdelávaní žiakov s vývinovými poruchami učenia postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s vývinovými poruchami učenia (ďalej len „VPU“).

Výchova a vzdelávanie týchto žiakov uskutočňuje v základnej škole pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátnej, ako organizačnej zložke Spojenej školy internátnej, Námestie Štefana Kluberta 2 v Levoči.

Charakteristika žiakov s vývinovými poruchami učenia

Medzinárodná klasifikácia chorôb, 10. revízia (MKCH-10) v kategórii Poruchy psychického vývinu (F 80-89) samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností (F 81) a rozlišuje: F 81.0 špecifickú poruchu čítania (dyslexia), F 81.1 špecifickú poruchu hláskovania (dysortografiu), F 81.2 špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia), F 81.3 zmiešanú poruchu školských zručností (súčasný výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou), F 81.8 iné vývinové poruchy školských zručností (uvádza sa dysgrafia) a F 81.9 nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa).

VPU majú individuálny charakter a vznikajú na podklade dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy. **Sú jedným z druhov narušenej komunikačnej schopnosti ako narušenie grafickej stránky reči** (agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia).

Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo senzorického deficitu (poruchy zraku) a ich príčinou nie je získaná choroba ani poranenie mozgu.

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie:

- deficity v poznávacích schopnostiach,
- deficity v jazykových schopnostiach,
- deficity v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- percepčno-motorické deficity,
- deficity v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a priestore,
- hyperaktivita, impulzivita

Profil absolventa

Osvojené kľúčové kompetencie absolventa základnej školy v prípade žiakov s VPU zodpovedajú profilu absolventa primárneho a nižšieho stredného stupňa školského vzdelávania.

Profil absolventa vzdelanostného stupňa ISCED 1

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozna v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám; má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Profil absolventa vzdelanostného stupňa ISCED 2

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania v rámci primárneho stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít. Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;

- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávacieho programu pre žiakov s VPU je zhodný s obsahom vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie schváleného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016.

Vo vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora majú zaradený predmet rozvíjanie špecifických funkcií (ďalej len „RŠF“) a predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej len „ILI“) ako špecifické predmety určené pre žiakov s NKS a s VPU. Obsah týchto špecifických predmetov je rozpracovaný v prílohách školského vzdelávacieho programu. Na týchto hodinách sa žiaci môžu zúčastňovať terapie EEG Biofeedback alebo JIAS.

Obsah predmetu „rozvíjanie špecifických funkcií“ musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho vzdelávania alebo nižšieho stredného vzdelávania. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

Prierezové témy v ŠkVP Kráčame za svetlom sa vzťahujú aj na týchto žiakov.

Rámcový učebný plán

		Rámcový učebný plán pre žiakov s vývinovými poruchami učenia											
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ ročník	Prípr.	1.	2.	3.	4.	spolu	5.	6.	7.	8.	9.	spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3	9	8	7	7	34	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
	Sociálne zručnosti	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	5
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	18	4	4	4	4	5	21
	informatika				1	1	2	1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	prvouka	1	1	2			4						
	prírodoveda				1	2							3
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5
	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1			1	1	3	1	1	1	1	1	5
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	10
Špeciálnopedagogická podpora	Individuálna log. intervencia	6	2	2	2	2	14	2	1	1	1	1	6
	Rozvíjanie špecifických funkcií	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1	1	5
Spolu		20	24	24	27	29	124	29	29	30	31	30	149

Špeciálna základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátna, Námestie Štefana Kluberta 2, Levoča

Charakteristika školy

V školskom roku 2026/2027 majú možnosť žiaci SZŠ vzdelávať sa vo všetkých postupných ročníkoch. Vzdelávacie varianty: A, B, C. Organizačne bude vyučovanie prebiehať v 10 alebo 11 triedach: variant A – 3 (4) triedy, variant B – 2 triedy, variant C – 5 tried. Priemerný počet žiakov v triede je 6.

V triedach pri žiakoch viacnásobne postihnutých – zrakové, mentálne a telesné postihnutie pôsobia pedagogickí asistenti a pomocní vychovávatelia.

Školský vzdelávací program

Profil absolventa

Absolvent vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím, má svoje kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ktoré sú viacúčelové (multifunkčné) a vyplývajú zo vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného variantu, zároveň s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie. Súčasne vyvážené rozvíjajú kognitívnu, sociálno-emocionálnu, perceptuálno-motorickú oblasť osobnosti žiaka. Slúžia na výkon pracovných a mimopracovných aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu vzdelávania, k čomu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy, metódy výučby, podnetné prostredie školy, aktivity uskutočňované v škole a mimo školy. Edukačný proces u zrakovo postihnutých sa uskutočňuje prostredníctvom sluchového a hmatového kanálu. Písaná reč sa uskutočňuje pomocou Braillovo bodového písma, s využitím tyflografických pomôcok a tyfлотechniky. Osobitný dôraz sa kladie na psychohygienické aspekty – únavu zraku a pod.

Absolvent špeciálnej základnej školy pre žiakov so zrakovým postihnutím je podľa svojich možností pripravený na vzdelávanie na ďalšom stupni. Buď je to odborné učilište alebo praktická škola.

Variant A

Kľúčové kompetencie

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov** s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',
- vie samostatne písomne komunikovat' (nakoľko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používat' vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,

- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Učebný plán

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a so zrakovým postihnutím var. A												
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	58
	Rozvíjanie kom. zručností	7										7
	Rozvíjanie graf.t. zručností	2										2
	Sociálne zručnosti		1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4 +1	4 +1	4 +1	4 +1	4 +1	4	4 +1	4 +1	4 +1	39 8
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova /náboženstvo						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	31
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	telesná a športová	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20

	výchova											
Špeciálnopedagogická podpora	Individuálne tyflopédické cvičenia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Priestorová orientácia / pohybová výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Spolu		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Žiaci s poruchami reči môžu individuálne navštevovať hodiny ILI.

Variant B

Kľúčové kompetencie

Absolvent primárneho stupňa vzdelania vo variante B má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho krátko ústne zreprodukovať,
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

Učebný plán

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii so zrakovým postihnutím var. B													
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spo lu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	28
	rozvíjanie komunikačných schopností	5	3 1	3 1	3 1	3 1	3 1	3 1	2	2 1	2 1	2 1	31 10
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1	1 1					8 6
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4

Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/náboženstvo						1	1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	48 4
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Špeciálnopedagogická podpora	Priestorová orientácia/ pohybová výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	Individuálne tyfopedické cvičenia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Spolu		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	26	267

Učebná osnova

Každý žiak môže mať vypracovaný individuálny vzdelávací program.

Variant C

Kľúčové kompetencie

Absolvent programu primárneho vzdelávania vo variante C disponuje v rámci svojich schopností týmito kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu,
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,
- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,
- komunikuje pomocou elektronických médií alebo elektronických pomôcok s pomocou učiteľa,
- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

Učebný plán

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia v kombinácii so zrakovým postihnutím													
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	38
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
	informatika								0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	0,5 0,5	2 2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1 1	1 1	1	1	1	1	11 2
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova/ náboženstvo								1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5 0,5	2,5 0,5	2,5 0,5	2,5 0,5	27 2

Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Špeciálnopedagogická podpora	Priestorová orientácia /pohybová výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	Individuálne tyflopédické cvičenia	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Spolu		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Program učebnej osnovy

Každý žiak má individuálny výchovno-vzdelávací program, ktorý vychádza z učebnej osnovy, no je prispôsobený jeho schopnostiam a zdravotnému stavu.

Poznámky k RUP a vyučovaniu TSV:

Vyučovanie telesnej a športovej výchovy sa realizuje v areáli školy, na multifunkčnom ihrisku, outdoorových cvičiacich prvkoch, vo veľkej alebo v malej telocvični, v posilňovni alebo na funtronicu. Žiaci s viacnásobným postihnutím v špeciálnej základnej škole v rámci zdravotnej telesnej výchovy absolvujú masáž, canisterapiu, hipoterapiu alebo pobyt v multisenzorickej miestnosti Snozelen. V rámci vyučovania telesnej a športovej výchovy získavajú žiaci aj základy korčuľovania, ktoré vyučujeme na ľadovej ploche zimného štadióna v Levoči. Na osvojovanie si základov plávania využívame bazén v Spojenej škole internátnej, Námestie Š. Kluberta 1 v Levoči, v dopoludňajších aj popoludňajších hodinách.

Rozsah vyučovania telesnej a športovej výchovy bol upravený dodatkami k štátnym vzdelávacím programom pre základnú školu (2024) a spracovaný v konsolidovanom znení. V rámci neho boli zverejnené „*Odporúčania pre školy k realizácii tretej hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova.*“

Naša škola **splní rozsah vyučovania telesnej a športovej výchovy** v organizačných zložkách Základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátne a Špeciálna základná škola pre žiakov so zrakovým postihnutím internátne výučbou predmetov v rámci RUP zameraných na rozvoj pohybových zdatností a fyzického zdravia detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením, konkrétne **priestorovej orientácie** alebo **pohybovej výchovy** s časovou dotáciou 1 hodina týždenne.

Okrem toho v priebehu školského roka realizujeme pre žiakov ďalšie formy, ktorých sa zúčastňujú všetci žiaci vrátane žiakov z organizačnej zložky Základnej školy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou internátnej:

- dve účelové cvičenia v prírode realizované v septembri a v júni (dĺžka trvania 5 x 45 min. alebo 6 x 45 min.),
- predmetové exkurzie na 1. stupni v rámci predmetov prvouka, prírodoveda, vlastiveda (sú súčasťou plánov MZ pre primárne vzdelávanie a plánu exkurzií a dĺžka ich trvania je minimálne 4 x 45 min.). Na 2. stupni v rámci predmetov dejepis, geografia, fyzika, biológia (sú súčasťou plánov PK a plánu exkurzií, dĺžka ich trvania je minimálne 6 x 45 min.) – zvyčajne ich počas šk. roka absolvujú viac,
- Škola v prírode (všetky ročníky 1. stupňa – 5 dní – časová dotácia min. 5 x 45 minút denne realizovaná v dopoludňajších a popoludňajších hodinách).
- triedne koncoročné pohybové výlety realizované 1 deň (minimálne v dĺžke 4 x 45 min. pre 1. stupeň ZŠ, ŠZŠ var. B, C, 5 x 45 min. pre 2. stupeň ZŠ, ŠZŠ var. A).
- športové výcviky v súlade so smernicou o organizovaní športového výcviku - Plavecký výcvik (PLV) pre žiakov 3. a 6. ročníka, lyžiarsky výcvik (LV) pre žiakov 7. ročníka (dĺžka výcviku je 5 dní s časovou dotáciou 5 x 45 min. vrátane prípravy),
- školské športové hry (2 dni 5 x 45 min.),
- tematický deň so zameraním na šport a pohyb (4 x 45 min. alebo 5 x 45 x 45 min.),
- korčuľovanie na prenajatom zimnom štadióne pravidelne každý týždeň od októbra do apríla (2 x 45 min. vrátane prípravy a presunov na štadión),
- pravidelné športové a pohybové aktivity v ŠKD (každá trieda ŠKD 1 x 60 minút týždenne v malej telocvični, veľkej telocvični, na multifunkčnom ihrisku, vo funtronicu, vonku...),
- športové hry zrakovo postihnutých s medzinárodnou účasťou (5 dní súťažená v showdowne, goalbale, plávania, kolkoch, ľahkej atletike, turistika),
- medzi ďalšie aktivity výberového charakteru patria: Medzinárodný beh Devín Bratislava, Tandem pro život v Znojme, medzinárodné športové hry v Prahe, Owinskej, atletický krúžok, turistický krúžok, kolkársky krúžok... V školskom internáte sa každoročne koná olympiáda, turistické vychádzky počas víkendov...

Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu. Sú významným prostriedkom k prekonávaniu izolovanosti výučby jednotlivých učebných predmetov a výrazom komplexnejšieho prístupu k realizácii učebného obsahu, ktorý tvorí príslušnú vzdelávaciu oblasť. Prierezové témy nemajú vlastné vzdelávacie štandardy, sú rozpracované na úrovni cieľov. Prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Môžu sa realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom projektového vyučovania, tematických dní, vyučovacích blokov, kurzov a pod. Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

ŠVP pre primárne vzdelávanie vymedzuje spolu 8 prierezových tém,

ŠVP pre nižšie stredné vzdelanie definuje 6 prierezových tém.

Na úrovni primárneho vzdelávania a nižšieho sekundárneho vzdelávania sú zavedené inovovaným Štátnym vzdelávacím programom prierezové témy:

- OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ
- VÝCHOVA K MANŽELSTVU A RODIČOVSTVU
- ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA
- MEDIÁLNA VÝCHOVA
- MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA
- OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA
- AI GRAMOTNOSŤ

Na úrovni primárneho vzdelávania ešte aj prierezové témy:

- DOPRAVNÁ VÝCHOVA – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Spôsoby realizácie prierezových tém:

- ako integrálna súčasť vzdelávacieho obsahu jednotlivých predmetov,
- zavedením predmetu „Sociálne zručnosti“ vo všetkých ročníkoch ZŠ a var. A ŠZŠ
- formou projektov, besied s policajtami, s pracovníkmi dopravného podniku, s hasičmi, s ochranármi, chovateľmi, pracovníkmi národných parkov, mestských služieb,...
- formou kurzov - plaveckého a lyžiarskeho, exkurzií, didaktických hier a účelových cvičení,
- formou Školy v prírode,
- formou návštev výstav, exkurzií, účasťou na kultúrnych podujatiach, koncertoch, divadelných predstaveniach,
- formou záujmovej mimoškolskej činnosti,
- starostlivosťou o interiér školy a areál školy.

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** sa prelína celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy, dobrým vzťahom medzi žiakmi navzájom a medzi učiteľmi a žiakmi.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;

- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Prierezovú tému Osobnostný a sociálny rozvoj začleníme do sociálnych zručností, občianskej náuky, literárnej výchovy, dejepisu, biológie, geografie, etickej a náboženskej výchovy, telesnej a športovej výchovy.

Prierezová téma **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je vychádzame zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Využívame aj pomoc a služby odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote.

Prierezovú tému **Výchova k manželstvu a rodičovstvu** začleňujeme do vyučovania občianskej náuky, biológie, etickej a náboženskej výchovy, telesnej a športovej výchovy.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy **Environmentálna výchova** je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;
- rozpoznať a vyhodnotil zmeny v prírode a vo svojom okolí;
- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- získal informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotil ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach;
- rozlišoval technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu;
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Hlavným cieľom prierezovej témy **Mediálna výchova** je postupné zvyšovanie úrovne mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ktoré výrazne vplývajú na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú súčasťou ich každodenného života, preto cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je, aby žiak:

- si uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznať mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;

Prierezová téma **Multikultúrna výchova** sa vo svojom obsahu hlbšie zaoberá hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom nielen vo svete, ale aj na Slovensku. Úzko súvisí s **regionálnou výchovou a tradičnou ľudovou kultúrou**. Multikultúrna výchova - s aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa žiaci naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a s ich príslušníkmi dokážu konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Vhodnými formami na uplatnenie týchto tém sú projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Multikultúrnu výchovu realizujeme ako súčasť učebných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova, náboženská a etická výchova, občianska náuka, cudzí jazyk, slovenský jazyk a literatúra, technika, vlastiveda, dejepis a geografia.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznal rozličné tradičné aj nové kultúry;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo.

Prierezová téma **Ochrana života a zdravia** sa realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, lyžiarskeho výcviku, plaveckého výcviku, exkurzií, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

Učivo tematiky **Dopravnej výchovy** je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov, korčuliarov, kolobežkárov, cestujúcich v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na výcvikovej ploche alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v ZŠ zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli (s výnimkou nevidiacich).

Dopravnú výchovu realizujeme ako súčasť učebných predmetov – telesná a športová výchova, slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, hudobná výchova, náboženská a etická výchova. Vhodnými formami na uplatnenie tejto témy sú exkurzie, tematické vychádzky, besedy a súťaže.

Prierezová téma **AI gramotnosť** reaguje na rozvoj umelej inteligencie a jej rastúci vplyv na vzdelávanie, komunikáciu a spoločnosť. Má nadpredmetový charakter a prepája sa s mediálnou výchovou, osobnostným a sociálnym rozvojom a výchovou k ľudským právam. Cieľom prierezovej témy je rozvíjať schopnosť žiakov porozumieť základným princípom fungovania AI, kriticky posudzovať jej výstupy a používať ju efektívne, zodpovedne, bezpečne a eticky. Žiaci sa učia využívať AI ako partnera na podporu vlastného učenia a sebarozvoja uvedomujúc si, že nenahrádza ich vlastné myslenie, tvorivosť a osobnú zodpovednosť ani medziľudské vzťahy. Rozvíjajú si schopnosť udržiavať zdravú rovnováhu pri používaní AI a posudzovať jej vplyv na jednotlivca, spoločnosť a životné prostredie.

Cieľom prierezovej témy AI gramotnosť *pre primárne vzdelávanie* je, aby žiak:

- porozumel základným princípom fungovania AI a jej využitiu v rôznych oblastiach života,
- k AI pristupuje obozretne a primerane, uvedomuje si jej možnú chybovosť,
- pod vedením učiteľa využíva generatívnu AI ako pomocníka pri učení, no zachováva si zodpovednosť za vlastnú tvorivosť a prácu
- uplatňoval princípy digitálneho wellbeingu a nastavoval si hranice pri interakcii s AI,
- oceňoval hodnotu skutočného sveta a medziľudských vzťahov, ktoré AI nedokáže nahradiť.

Cieľom prierezovej témy AI gramotnosť *pre nižšie sekundárne vzdelávanie* je, aby žiak:

- porozumel základným princípom fungovania AI a jej využitiu v rôznych oblastiach života,
- kriticky pristupoval k výstupom AI, uvedomujúc si ich pravdepodobnostnú povahu a možné skreslenia,
- efektívne a bezpečne používal AI na podporu vlastného rozvoja a učenia sa v súlade s etickými normami a dohodnutými pravidlami,
- vnímal AI ako pracovný nástroj, nie ako náhradu za vlastnú tvorivosť, osobnú zodpovednosť či medziľudské vzťahy,
- uplatňoval princípy digitálneho wellbeingu a nastaviť si hranice pri interakcii s AI,
- posudzoval etické, sociálne a environmentálne súvislosti AI a jej vplyv na súkromie, spoločnosť a udržateľnosť.

Prierezová téma sa realizuje integráciou do jednotlivých vyučovacích predmetov, projektovým a problémovým vyučovaním, diskusiou, analýzou konkrétnych príkladov a reflexiou skúseností žiakov. Pri jej realizácii sa zohľadňuje veková primeranosť, podpora kritického myslenia, rozvoj digitálnych spôsobilostí a posilňovanie osobnej zodpovednosti žiakov.

Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania

Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania vychádza zo Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne a nižšie sekundárne vzdelávanie a z platnej legislatívy Slovenskej republiky, najmä zo zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch.

Víziou školy je vytvárať moderné, bezpečné a podnetné digitálne prostredie, ktoré podporuje rozvoj digitálnych a kľúčových kompetencií žiakov a zvyšuje ich úspešnosť v ďalšom stupni vzdelávania. Škola sa zameriava na systematické využívanie digitálnych technológií vo vyučovaní, s cieľom prepojiť teoretické poznatky s praktickými zručnosťami. Pokiaľ žiak nemá dostatočné digitálne kompetencie, prístup k technológiám (vrátane inkluzívnych a asistenčných technológií), či k internetu, hrozí mu tzv. digitálne vylúčenie. Jednou z úloh školy je odstraňovať digitálne priepasti medzi žiakmi bez ohľadu na ich socioekonomické, zdravotné, či iné znevýhodnenie.

ROZVOJ DIGITÁLNYCH KOMPETENCIÍ ŽIAKOV

ISCED 1

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie na vyučovaní a učení sa,
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií,
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií,
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete,
- vie používať rôzne vyučovacie programy,
- chápe, že je rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT.

ISCED 2

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní.

PROFESIJNÝ ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV

Škola systematicky podporuje zvyšovanie digitálnych kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov prostredníctvom:

- aktualizácie a inovačného vzdelávania v oblasti využívania IKT vo vyučovaní,
- zdieľania dobrej pedagogickej praxe v rámci predmetových komisií, metodických združení,
- podpory tvorby vlastných digitálnych vzdelávacích materiálov a metodických postupov,
- spolupráce odborníkmi z praxe.

TECHNOLOGICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Digitálne prostredie školy je pravidelne modernizované. Škola zabezpečuje primerané materiálo-technické podmienky na realizáciu digitálnej transformácie, najmä prostredníctvom:

- odborných učebni vybavených výpočtovou technikou,
- využívania aplikácií AI,
- prístupu k online školským databázam a vzdelávacím zdrojom.

KYBERNETICKÁ BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ÚDAJOV

Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu je systematické vzdelávanie žiakov v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Škola kladie dôraz na bezpečné a etické využívanie digitálnych technológií, najmä v oblasti:

- ochrany osobných údajov žiakov a zamestnancov v súlade s platnou legislatívou (GDPR),
- prevencie digitálnych hrozieb a rizík v online prostredí,
- rozvoja zodpovedného správania žiakov v digitálnom priestore.

RIADENIE, ZODPOVEDNOSTI A HODNOTENIE

Za koordináciu a realizáciu stratégie digitálnej transformácie zodpovedá vedenie školy v spolupráci s vyučujúcimi informatiky, predmetovými komisiami, metodickými združeniami a pedagogickými zamestnancami.

Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania je neoddeliteľnou súčasťou Školského vzdelávacieho programu školy a podporuje modernizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu.

Prílohy

Individuálne tyflopédické cvičenia

Individuálne tyflopédické cvičenia pre žiakov so zrakovým postihnutím sú špecifickým vyučovacím predmetom, v ktorom žiaci získavajú špeciálne vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré im umožňujú prekonať dôsledky zrakového postihnutia, čím sa vytvárajú predpoklady na optimálny rozvoj kompetencií, výkonov a postojov žiakov so zrakovým postihnutím na primárnom a nižšom strednom stupni vzdelávania. Vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré si žiak so zrakovým postihnutím osvojí na hodinách individuálnych tyflopédických cvičení je potrebné precvičovať, upevňovať a opakovať aj v ostatných vyučovacích predmetoch (slovenský jazyk a literatúra, matematika, pracovné vyučovanie, chémia, fyzika, výtvarná výchova, telesná výchova a pod.). Osvojovanie si vedomostí, zručností a návykov je potrebné realizovať v úzkej spolupráci s rodinou či s výchovou mimo vyučovania.

Obsah predmetu individuálne tyflopédické cvičenia je členený:

- podľa druhu a stupňa zrakového postihnutia:
 - a) pre skupinu nevidiacich žiakov a žiakov so zvyškami zraku,
 - b) pre skupinu slabozrakých žiakov,
- podľa tematických celkov/okruhov.

Tematické okruhy sú spracované pre všetky stupne vzdelávania, nie sú viazané na fyzický vek, ani rok školskej dochádzky. V prípade nedostatočného/neúplného osvojenia si jednotlivých zručností v primárnom stupni vzdelávania je možné kontinuálne pokračovanie danej činnosti aj v nižšom strednom stupni vzdelávania v základnej škole. V rámci tematických okruhov výber konkrétnych činností závisí od výsledkov oftalmologickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky a od ďalších odporúčaní v rámci spolupráce s poradenským zariadením. Špeciálnopedagogická diagnostika sa realizuje v dvoch fázach, a to ako vstupná a priebežná diagnostika. Primárne vychádza zo záverov odborných vyšetrení, záverov centra poradenstva a prevencie ako i spolupráce s rodičmi, vyučujúcimi iných predmetov, vychovávateľmi a pod.

Pri práci so žiakmi so zrakovým postihnutím na hodinách individuálnych tyflopédických cvičení je potrebné pracovať s vysokou mierou dodržiavania zásady individuálneho prístupu. Je potrebné prihliadať na celkový vývin dieťaťa, jeho vek, psychické a fyzické danosti. Prácu žiakov, ich výsledky v predmete individuálne tyflopédické cvičenia nehodnotíme na vysvedčení známku, ale uvedieme, či žiak predmet absolvoval alebo neabsolvoval.

Obsah

Nevidiaci žiaci a žiaci so zvyškami zraku

Rozvoj hmatu a jemnej motoriky

- rozlišovanie rôznych povrchov a predmetov bežnej potreby
- rozlišovanie materiálovo podobných povrchov,
- rozlišovanie predmetov podľa veľkosti, váhy, tvaru, triedenie predmetov a materiálov (podľa tvaru, veľkosti, príp. u žiakov so zvyškami zraku podľa farby),
- oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi, modelovanie jednoduchých predmetov ako prostriedok na rozvoj jemnej motoriky rúk,
- rozlišovanie reliéfnych obrázkov (tyflografická náročnosť primeraná veku zohľadňujúca preberané učivo konkrétneho predmetu a ročníka),

- oboznamovanie sa s jednoduchými reliéfnymi plánmi (trieda, izba a pod.),
- práca s perom a podložkami zanechávajúcimi reliéfnu stopu, nácvik čítania reliéfnych máp, plánov, tabuliek, grafov a pod.

Rozvoj sluchu

- poznávanie a rozlišovanie bežne sa vyskytujúcich zvukov v prostredí, v škole,
- rozlišovanie zvukov zvierat, predmetov (spotrebiče, zvuky dopadajúcich predmetov a pod.) a javov (zvuk tečúcej vody, šum lístia a pod.),
- rozlišovanie zvukov cestnej premávky, porovnávanie rôznych zvukov (zvukové pexeso),
- rozlišovanie zvukov a ich situačná interpretácia (súčasné rozlišovanie viacerých zvukov naraz a ich interpretácia vzhľadom k situácii),
- sluchová lokalizácia,
- cvičenia zamerané na rozvoj sluchovej pamäti a diferenciacie figúry a pozadia.

Rozvoj čuchu a chuti

- rozlišovanie charakteristických vôní a zápachov z bežného prostredia,
- využitie vôní a pachov pre základnú orientáciu v priestore,
- poznávanie rôznych chutí (sladké, slané, kyslé, horké).

Činnosti zamerané na sebaobsluhu

- základné hygienické návyky vrátane používania WC,
- navliekanie a viazanie šnúrok, obúvanie, nácvik obliekania odevov, zapínania gombíkov, zipsov a pod.,
- nácvik správneho skladania a ukladania odevov, obuvi,
- udržiavania poriadku okolo seba,
- dodržiavanie zásad správneho stolovania, čistoty pri jedení,
- upratovanie po stolovaní (utieranie stola),
- orientácia na tanieri (podľa ciferníkovej metódy),
- nalievanie tekutín do pohára, prenášanie tekutín,
- rozpoznávanie mincí a bankoviek,
- udržiavanie poriadku v taške,
- označovanie, triedenie a správne zakladanie poznámok do školských dosiek, manipulácia s nimi podľa potreby.

Rozvoj priestorovej orientácie v mikropriestore

1 Orientácia na školskej lavici, na podložke, v miestnosti

- nácvik pojmov vľavo, vpravo, hore, dolu, v strede, vpredu, vzadu, pred, za, nad, pod, medzi, na, vysoko, nízko, ďaleko, blízko, ďalej, bližšie,
- nácvik pojmov veľký, malý, väčší, menší, najmenší, najväčší, nácvik práce v 4 kvadrantoch (určovanie podľa veľkosti, povrchu, pozície), triedenie predmetov podľa danej vlastnosti,
- nácvik pohybu rúk po podložke v súvislosti s metodikou čítania a písania (zľava zhora a pod.),
- poznávanie „ciest“ podľa dĺžky – krátka, dlhá, kratšia, dlhšia, najkratšia, najdlhšia – bludiská, cesty, nácvik určovania množstva v súvislosti s pozíciou (hore, dole, viac, menej),
- nácvik priradovania rovnakých prvkov, obrázkov, práca s reliéfnym pexesom a pod.,
- nácvik prehľadného usporiadania predmetov vo svojom mikropriestore,
- nácvik orientácie v texte v bežnej učebnici, v učebnici pre nevidiacich – lokalizácia cvičení, príkladov, stĺpčekov, daného riadka, čísla strán,
- nácvik orientácie na papieri pri písaní, dodržiavanie dohodnutej úpravy a medzier.

2 Práca s reliéfnymi obrázkami a zobrazeniami priestoru v rovine

- nácvik poznávania a kreslenia jednoduchých grafomotorických a tyflografických prvkov – čiara krátka, dlhá, zvislá, vodorovná, šikmá, vlnovka, oblúčik horný, dolný, kruh, šípka atď.,
- poznávanie základných reliéfnych techník – reliéfná čiara, reliéfná plocha (obrysový, plný reliéf),
- nácvik „čítania“ reliéfnych obrázkov, oboznamovanie sa s celkom a detailami,
- práca s nekompaktným textom, textom s obrázkami a grafikou,
- rozvoj a konkretizácia predstáv dvojrozmerných a trojrozmerných zobrazení predmetov,
- pozorovanie neznámeho priestoru a jeho verbálny opis,
- modelovanie telies a stavieb z kociek podľa dvojrozmerného nákresu,
- zobrazenia jednoduchých priestorových telies v rovine.

Časová orientácia

- upevňovanie orientácie v kalendári, v ročných obdobiach, v mesiacoch, týždňoch, dňoch,
- upevňovanie orientácie v čase – hodina, polhodina, štvrt' / trištvrt' hodina, minúta, sekunda,
- nácvik práce s ciferníkom hodín, posun v smere a v protismere hodinových ručičiek.

Rozvoj komunikačných zručností

- nácvik diferenciacie veľkých tlačенých písmen a arabských čísl ako formy písanej reči,
- nácvik základných zručností potrebných k písaniu a kresleniu – príprava na písanie veľkých tlačенých písmen a podpisovanie (kreslenie horizontálnych a vertikálnych čiar, oblúkov, slučiek),
- nácvik písania veľkých tlačенých písmen a arabských čísl, vlastného mena,
- nácvik podpisovania sa písanou latinkou pre potreby právnych úkonov,
- odstraňovanie zlozvykov v prejavoch nevidiacich žiakov zaradením vhodných činností,
- rozvoj finančnej gramotnosti ako jedného zo sociálnych kanálov (manipulácia s peniazmi, bankovými produktami a prostriedkami).

Kompenzačné zručnosti a návyky

- práca s písacím strojom pre nevidiacich, zakladanie papiera do rôznych typov strojov,
- manipulácia s písacím strojom (nový riadok, práca s posuvníkom),
- uvoľňovacie cvičenia na odbúranie tenzie vo svalových partiách dlane a predlaktia,
- nácvik špeciálnych manipulačných techník a zápisov v Braillovom písme,
- práca s ozvučenou kalkulačkou, ozvučeným kompasom, s indikátorom farieb, s rôznymi meracími prístrojmi,
- nácvik práce s tabuľkami a so štvorcovou sieťou (stĺpce, riadky), práca s čítačom obrazovky,
- nácvik práce s inými modernými technológiami.

Slabozrakí žiaci

Rozvoj zrakových funkcií a koordinácie oko - ruka

- obkresľovanie, vyfarbovanie, spájanie dvoch a viacerých bodov, dokresľovanie,
- rozlišovanie farieb (triedenie, priradovanie),
- rozlišovanie rôznych tvarov a predmetov podľa veľkosti, tvaru a farby, grafomotorické cvičenia,
- nácvik pravo-ľavého pohybu očí (využitie PC aplikácií),
- modelovanie ako prostriedok na rozvoj jemnej motoriky rúk,
- skladanie stavebníc (rozvoj koordinácie oko – ruka),
- práca s detailmi a ich diferenciacia (porovnávanie rozdielov na obrázkoch),
- skladanie obrazov do celku (puzzle – obrazy jednoduché na zrakovú diferenciaciu),
- cvičenia zamerané na rozvoj zrakovéj pamäti a diferenciacie figúry a pozadia.

Rozvoj sluchu

- poznávanie a rozlišovanie bežne sa vyskytujúcich zvukov v prostredí,

- rozvoj sluchovej pamäti, rozvoj sluchovej diferenciacie figúry a pozadia,
- rozlišovanie zvukov zvierat, predmetov (spotrebiče, zvuky dopadajúcich predmetov a pod.) a javov (zvuk tečúcej vody, šum lístia a pod.),
- rozlišovanie zvukov cestnej premávky,
- rozlišovanie zvukov a ich situačná interpretácia (súčasné rozlišovanie viacerých zvukov naraz a ich interpretácia vzhľadom k situácii).

Rozvoj čuchu a chuti

- rozlišovanie charakteristických vôní a zápachov,
- využitie vôní a pachov pre základnú orientáciu v priestore,
- poznávanie rôznych chutí (sladké, slané, kyslé, horké).

Činnosť zameraná na sebaobsluhu

- upevňovanie základných hygienických návykov,
- navliekanie a viazanie šnúrok, obúvanie,
- nácvik obliekania odevov, zapínania gombíkov, zipsov a pod.,
- nácvik správneho skladania a ukladania odevov, obuvi, udržiavania poriadku okolo seba,
- udržiavanie poriadku v osobných veciach,
- dodržiavanie zásad správneho stolovania, čistoty pri jedení,
- upratovanie po stolovaní (utieranie stola),
- rozpoznávanie mincí a bankoviek.

Rozvoj priestorovej orientácie

1 Orientácia na školskej lavici, na podložke, v miestnosti

- nácvik pojmov vľavo, vpravo, hore, dolu, v strede, vpredu, vzadu, pred, za, nad, pod, medzi, na, vysoko, nízko, ďaleko, blízko, ďalej, bližšie,
- nácvik pojmov veľký, malý, väčší, menší, najmenší, najväčší,
- nácvik práce v 4 kvadrantoch (určovanie podľa veľkosti, povrchu, pozície),
- triedenie predmetov podľa danej vlastnosti,
- poznávanie „ciest“ podľa dĺžky – krátka, dlhá, kratšia, dlhšia, najkratšia, najdlhšia – bludiská, cesty,
- nácvik určovania množstva v súvislosti s pozíciou (hore, dole, viac, menej ...),
- nácvik priradovania, hľadania rovnakých prvkov, obrázkov, práca s reliéfnym pexesom a pod.,
- nácvik prehľadného usporiadania predmetov vo svojom mikropriestore,
- nácvik orientácie v texte v bežnej učebnici - lokalizácia cvičení, príkladov, stĺpčiekov, daného riadka, čísla strán,
- nácvik orientácie na papieri pri písaní, dodržiavanie dohodnutej úpravy,
- správne nastavenie osvetlenia, jeho intenzita, poloha umiestnenia.

2 Práca s obrázkami a zobrazeniami priestoru v rovine

- práca s nekompaktným textom, textom s obrázkami a grafikou,
- rozvoj a konkretizácia predstáv dvojrozmerných a trojrozmerných zobrazení predmetov,
- pozorovanie neznámeho priestoru a jeho verbálny opis,
- modelovanie telies a stavieb z kociek podľa dvojrozmerného nákresu,
- zobrazenia jednoduchých priestorových telies v rovine, tangram.

Časová orientácia

- upevňovanie orientácie v kalendári, v ročných obdobiach, v mesiacoch, týždňoch, dňoch,
- upevňovanie orientácie v čase – hodina, polhodina, štvrt'hodina, trištvrt' hodina, minúta, sekunda,

- posun v smere a v protismere hodinových ručičiek.

Kompenzačné zručnosti a návyky

- nácvik práce s optickými pomôckami (s televíznou stolovou lupou, s prenosnou lupou atď.),
- správne držanie, používanie a starostlivosť o optické pomôcky,
- nácvik dodržiavania zrakovej hygieny,
- nácvik čítania a prezerania obrázkov pomocou optických pomôcok,
- nácvik správneho držania tela pri práci s optickými pomôckami,
- nácvik písania s optickou pomôckou, práca so zväčšovacím softvérom,
- nácvik práce s inými modernými technológiami.

Žiak so zrakovým postihnutím si v predmete individuálne tyflopédické cvičenia postupne osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prekonávanie, resp. znižovanie dôsledkov zrakového postihnutia, čím sa vytvárajú potrebné predpoklady na zvládnutie požiadaviek učebných osnov v jednotlivých predmetoch príslušného ročníka, zároveň aj predpoklady pre predprofesijnú a profesijnú prípravu a následne úspešnú socializáciu.

Priestorová orientácia a pohybová výchova

Priestorová orientácia a pohybová výchova sú špecifickými vyučovacími predmetmi, v ktorých žiaci so zrakovým postihnutím získavajú také špeciálne vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré im umožňujú prekonávať dôsledky zrakového postihnutia, čím sa vytvárajú predpoklady na optimálny rozvoj kompetencií, výkonov a postojov žiakov so zrakovým postihnutím na primárnom a nižšom strednom stupni vzdelávania. Vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré si žiak so zrakovým postihnutím osvojí na hodinách priestorovej orientácie a pohybovej výchovy je potrebné precvičovať a dôsledne využívať tak vo všetkých vyučovacích predmetoch, ako aj v mimoškolských činnostiach.

V školách pre žiakov so zrakovým postihnutím vykonávajú špeciálnopedagogickú diagnostiku s cieľom zaradiť žiakov na priestorovú orientáciu alebo pohybovú výchovu špeciálni pedagógovia - učitelia predmetu priestorová orientácia a pohybová výchova.

Priestorová orientácia sa vyučuje individuálne, vo dvojici, v prípade potreby je možné pracovať s homogénnou skupinou žiakov. Predmet pohybová výchova sa spravidla vyučuje v skupine žiakov.

Prácu žiakov, ich výsledky v predmete priestorová orientácia a pohybová výchova nehodnotíme na vysvedčení známku, ale uvedieme, či žiak predmet absolvoval alebo neabsolvoval.

Priestorová orientácia je samostatný predmet, ktorý má v rámcovom učebnom pláne časovú dotáciu 1 hodinu týždenne, ale zároveň je integrálnou súčasťou všetkých vyučovacích predmetov a výchovy mimo vyučovania.

Slabozrakým žiakom a čiastočne vidiacim žiakom, ktorí sa orientujú prevažne zrakom, je alternatívou k predmetu priestorová orientácia predmet pohybová výchova. Pohybová výchova je samostatný predmet, ktorý má v rámcovom učebnom pláne časovú dotáciu 1 hodinu týždenne. Pohybová výchova je u žiakov so zrakovým postihnutím veľmi vhodným liečebným a rehabilitačným prostriedkom – snaží sa rozvíjať zvyšky zraku, ale aj činnosť ostatných zmyslov. Tiež výrazne prispieva k nácviku orientácie v priestore, vnímaniu vlastnej telesnej schémy.

PRIESTOROVÁ ORIENTÁCIA

Zmyslová príprava

- osvojovanie si základných postupov hmatového vnímania (poznávanie celku, poznávanie detailov),
- triedenie drobného materiálu podľa tvaru, veľkosti, štruktúry materiálu, teploty,
- výcvik čítania reliéfnych obrázkov, druhá a tretia dimenzia,
- využitie tyflografiky pri hrách, orientácia neherných plochách (reliéfne pexeso, človeče nehnevaj sa),
- rozlišovanie povrchu nohou,
- osvojovanie si sluchových zručností – výchova k uvedomelej sluchovej pozornosti, rozoznávanie zvukov, rozvoj sluchovej pamäti, lokalizácia zdroja zvuku, intenzita zvuku,
- rozlišovanie jednotlivých materiálov podľa zvukov pri poklepe,
- nácvik smerového počutia, echolokácia,
- poznávanie charakteristických vôní a zápachov.

Pohybová príprava

- nácvik správneho držania tela, bezpečnosť pohybu,
- pochopenie a nácvik priestorových pojmov vľavo, vpravo, vpredu, vzadu, hore, dole,
- nácvik chôdze v priamom smere,
- nácvik obrátov, rozvoj koordinačných schopností.

Rozvíjanie predstáv o priestore

- vytváranie predstáv o priestore na základe hmatových a sluchových vnemov,
- rozlišovanie stúpania a klesania,
- vnímanie zmien v smere pohybu (sklon a zakrivenie dráhy),
- odhad vzdialenosti, uhlov,
- vytváranie mentálnych máp.

Priestorová orientácia v miestnosti

- zisťovanie informácií o okolitom priestore, hmatanie rukou a nohou,
- orientačné body a znaky v miestnosti,
- nácvik horného a dolného bezpečnostného postoja,
- zaujatie miesta na stoličke pri lavici, pri stole,
- nacvičovanie otvárania a zatvárania dverí,
- oboznamovanie sa s usporiadaním nábytku a ďalšieho zariadenia v miestnosti,
- nácvik pohybu po rozličných trasách v miestnosti,
- nácvik hľadania predmetov spadnutých na zem.

Priestorová orientácia v budove školy

- nácvik klznej prstovej techniky (trailing),
- nácvik pohybu po rozličných trasách v budove s využitím orientačných bodov a bezpečnostných postojov,
- nácvik presunu do jednotlivých miestností (toaleta, trieda, telocvična, jedáleň, šatňa),
- nácvik chôdze po schodoch, rozvoj zmyslu pre prekážky.

Priestorová orientácia v makropriestore

- oboznámenie sa funkciami bielej palice (orientačná, signalizačná, oporná, špeciálna), druhy palíc,
- držanie bielej palice (základné, ceruzkové, diagonálne),
- techniky bielej palice (kyvadlová, klzná kyvadlová),
- chôdza po schodoch s využitím palice (smerom hore, smerom dole),
- vodiace a zvukové línie, orientačné body a znaky, prechádzanie cez cestu - priechod pre chodcov, dodržanie bezpečnej vzdialenosti od domov, obchádzanie prekážok, reagovanie na stratu kontaktu s vodiacou líniou, umelé vodiace línie,
- samostatné zvládnutie jednoduchej trasy,
- využívanie verejných dopravných prostriedkov (električka, autobus, vlak),
- orientácia na nástupišti, nájdenie správneho spoja,
- orientácia v dopravnom prostriedku, použitie eskalátorov.

Chôdza so sprievodcom

- chôdza v neznámom priestore,
- chôdza v zúženom priestore,
- chôdza po schodoch,
- prechádzanie dverami,
- nastupovanie a vystupovanie v dopravných prostriedkoch, zaujatie miesta v dopravnom prostriedku,
- nácvik chôdze sprievodcu s niekoľkými nevidiacimi žiakmi.

Sociálne a komunikačné zručnosti

- význam priestorovej orientácie v živote nevidiaceho človeka,
- vyhľadanie pomoci pri strate orientácie,
- odmietnutie pomoci pri nevhodnom zásahu okoloidúcich,

- používanie rôznych orientačných systémov a cestovných poriadkov,
- využívanie, verejných orientačných tabúl a signalizačných zariadení,
- oboznámenie sa s technikou pohybu s vodiacim psom.

POHYBOVÁ VÝCHOVA

Poznávanie a ovládanie vlastného tela

- vnímanie vlastnej telesnej schémy,
- pomenovanie jednotlivých častí tela,
- vnímanie dôležitých životných funkcií,
- vnímanie pohybu a jeho fáz,
- vytváranie a upevňovanie sebaobrazu a sebahodnotenia,
- rešpektovanie vlastných telesných obmedzení,
- uvedomovanie si telesných a psychických zmien v pubertálnom období.

Správne držanie tela

- zvyšovanie pohyblivosti a posilňovanie svalstva a ohybnosti kĺbov a chrbtice,
- uvoľňovacie cvičenia,
- utváranie správnej predstavy o držaní tela,
- kompenzácia jednostranného zaťažovania tela.

Základné lokomočné pohyby

- chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie, chytanie,
- rozvíjanie rovnováhy,
- balansovanie s predmetmi,
- upevňovanie pohybovej istoty,
- zjemňovanie pohybových stereotypov.

Rytmické cvičenia

- vytváranie a rozvíjania rytmického cítenia,
- pantomíma, hry s riekankami, hry so spevom, tanec,
- vnímanie rytmickosti dýchania.

Orientácia v priestore

- nácvik orientácie v mikro a makropriestore,
- nácvik pravo – ľavej orientácie – lateralita na vlastnom tele a v priestore,
- určovanie vlastnej polohy v priestore a vnímanie pohybu druhých osôb a predmetov voči okolitému priestoru,
- pohyb a orientácia vo vymedzenom priestore,
- výcvik priestorovej pamäte,
- usmerňovanie a riadenie pohybu – navigácia, orientácia pomocou rozličných signálov,
- orientácia v osobnom priestore, v blízkosti a v kontakte s okolím,
- prekonávanie prekážok a nerovností v teréne,
- dodržiavanie smeru a vhodnej vzdialenosti.

Pohybová kultúra

- vedenie k správnej životnému štýlu – škodlivosť fajčenia, alkoholu a drog
- nácvik dodržiavania dohodnutých pravidiel,
- rozvíjanie spolupráce v hre a činnosti,
- rešpektovanie ostatných žiakov v skupine.

Relaxačné cvičenia

- nácvik svalového napätia a uvoľnenia,
- nácvik pocitov tiaže a tepla,
- ovládanie dychu a srdcovej frekvencie,
- očná gymnastika,
- sebaovládanie a utlmovanie afektov.

Žiak so zrakovým postihnutím si v predmete priestorová orientácia a pohybová výchova osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na orientáciu a pohyb v známom aj neznámom prostredí, čím sa učí prekonávať, respektíve znižovať dôsledky zrakového postihnutia, čo mu umožňuje plnohodnotne sa začleniť do spoločnosti.

Rozvíjanie špecifických funkcií

1. krok: Vstupná špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov (vychádza sa zo záverov vyšetrení poradenského zariadenia), prípadne rediagnostika na začiatku školského roka
2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie špecifických schopností v jednotlivých oblastiach

Proces

Špeciálny pedagóg na začiatku školského roku, na základe výsledkov psychologickéj, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky vypracuje plán špeciálnopedagogickej reedukácie pre každého žiaka s prihliadnutím na obsah špecifického vyučovacieho predmetu RŠF.

Vyučovacia hodina RŠF môže byť delená. Špeciálny pedagóg pracuje so žiakmi individuálne alebo v malých skupinách. Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. Dĺžka cvičení je závislá od veku a schopností žiaka, diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Špeciálny pedagóg úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa, so psychológom, so školským logopédom a s ostatnými pedagógmi. Metodicky usmerňuje rodičov a učiteľov v oblasti prístupu ku komunikácii so žiakom a pri vykonávaní cvičení podľa inštrukcií.

Ciele stimulácie	Obsah stimulácie
Oblasť rozvíjania iných schopností	
Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.	Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciacných schopností.
Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).	Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť). Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia).
Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v mikro- a makropriestore) a orientáciu v čase.	Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie. Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia). Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah).
Rozvíjať motorické schopnosti	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.
Oblasť matematických schopností	
Rozvíjať predčíselné predstavy.	Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií, rozpoznávanie a použitie pravidiel, rozpoznávanie súvislostí. Triedenie, množstvo, veľkosť, zaradenie, usporiadanie, porovnávanie, postreh, logika. Pochopenie predčíselných pojmov- veľkosť, tvar, dĺžka, počet. Porozumenie číslam ako referentom miery vecí v skutočnom svete.

Rozvíjať číselné predstavy.	<p>Osvojiť si stálosť množstva.</p> <p>Pojem číslo, zápis čísla, množstvo, rad čísel, číselná os, párne a nepárne čísla, porovnávanie, zmena množstva.</p> <p>Schopnosť porovnávať množstvo vyjadrené číslami.</p> <p>Schopnosť prirodzene rozkladať čísla.</p> <p>Mentálna číselná os, na ktorej možno manipulovať analógovými reprezentáciami početných kvantít.</p>
Naučiť žiakov matematické operácie a vzťahy medzi nimi.	<p>Osvojiť si okruh matematických a číselných pojmov.</p> <p>Význam znamienok - názorné príklady, manipulácia s predmetmi, sčítanie a odčítanie, násobenie a delenie, tabuľky, orientácia v tabuľkách, zlomky; hry s kartami, kockami, paličkami, žetónmi, tabuľkami.</p> <p>Potreba dať zmysel číselným situáciám hľadáním súvislostí medzi novými informáciami a nadobudnutými vedomosťami.</p> <p>Ovládanie vedomostí o efektoch operácií s číslami.</p> <p>Ovládanie plynulosti a flexibility s číslami.</p> <p>Porozumenie zmyslu/významu čísel.</p> <p>Porozumenie početných/mnohonásobných vzťahov medzi číslami.</p> <p>Rozpoznanie štandardov a charakteristík čísel.</p> <p>Rozpoznanie hrubých početných chýb.</p>
Naučiť žiakov riešiť slovné úlohy.	<p>Upevňovať matematické schopnosti, spracovávať približné početnosti, cit pre čísla.</p> <p>Rozpoznanie hrubých početných chýb.</p> <p>Chápanie matematických pojmov a ich „prevod“ do bežného života.</p> <p>Slovné úlohy z bežného života.</p>
Naučiť žiakov geometriu.	<p>Základné geometrické pojmy, tvary, vzťahy.</p> <p>Hry a manipulácia s predmetmi a útvarmi v rovine a v priestore.</p> <p>Rozvíjanie konštruktívneho a tvorivého myslenia.</p>
Pochopiť jednotky a prevody jednotiek.	<p>Jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu, plochy – názorne a prakticky.</p>
Naučiť sa algoritmy a zmeny algoritmu.	<p>Praktické úlohy z bežného života.</p>
Naučiť sa orientovať v rovine a v priestore.	<p>Hry a manipulácia s predmetmi a útvarmi v rovine a v priestore.</p> <p>Praktické úlohy z bežného života.</p>

Naučiť sa orientovať v čase	Následnosti, postupnosti, sekvencie (kalendár, hodiny, časové úseky a pod.)
Oblasť čítania s porozumením	
Osvojiť si/fixovať techniku čítania; porozumenie na úrovni viet a slov.	Fixácia grafém, slabík (otvorené, zatvorené) a čítania podľa úrovne (slabikové, slov, viet, krátkych textov).
Osvojiť si stratégie na čítanie s porozumením literárneho textu.	Aktivácia informácií o téme; vizualizácia prečítaného; predpovedanie deja na základe nadpisu a ilustrácií; odpovedanie na otázky a kladenie otázok; orientácia v texte, vyhľadanie konkrétnej udalosti; prerozprávanie deja podľa osnovy; určenie hlavnej myšlienky; prepojenie prečítaného s vlastnými skúsenosťami.
Osvojiť si stratégie na čítanie s porozumením náučného textu.	Aktivácia informácií o téme; vizualizácia prečítaného; identifikácia témy na základe nadpisu, obrázkov a graficky zvýraznených častí; orientácia v texte: určenie tematickej vety odstavca, vyhľadanie kľúčových a podporných informácií, identifikácia známej a novej informácie; sumarizácia textu – tvorba poznámok; grafické znázornenie textu – podčiarkovanie, farebné zvýraznenie, používanie značiek, tvorba tabuliek, prehľadov, pojmových máp.

Individuálna logopedická intervencia

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku školského roka.
2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovín, gramotnosti a iných schopností.

Proces

Pedagóg / logopéd na začiatku školského roka na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne rediagnostiky vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre žiaka na školský rok. Podľa neho postupuje v prípade, že dodržiavanie časovo-tematického plánu by bolo v prípade žiaka nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach. Špecifický vyučovací predmet ILI sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase môže pracovať iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch sa odporúča rozdeliť triedu na malé skupinky, napr. 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie a pod.). Dĺžka logopedických cvičení je závislá od veku a schopností dieťaťa, logopedickej diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

stimulácie	Obsah stimulácie
Oblasť rozvoja pragmatiky	
Rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok Rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie U detí a žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím dosiahnuť schopnosť dorozumieť sa pomocou posunkového jazyka alebo niektorej formy alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).	Použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod. Vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, posunkový jazyk, gestá, prstová abeceda, použitie elektronických pomôcok a pod. Tréning komunikačných partnerov.
Oblasť rozvoja foneticko-fonologickej roviny	
Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinktívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie.	Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina (SAS), nácvik fonematickej diferenciácie, nácvik artikulácie. Dychový tréning Hlasové cvičenia. Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforytmika.
Oblasť rozvoja lexikálno-sémantickej roviny	
Rozvíjať slovnú zásobu. Budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti, rozvíjať schopnosť hľadať významovú	Rozvíjanie slovnej zásoby, kategorizácia pojmov, oprava viet, dokončovanie viet,

<p>podobnosť slov a kategorizovať ich. Rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy.</p>	<p>tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch, kľúčové slová, sémantické mapy, a pod. Tvorba (rečových) denníkov.</p>
<p>Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)</p>	
<p>Stimulovať porozumenie reči. Volit' si formy potrebné pre konkrétne dieťa. Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby.</p>	<p>Určovanie rodov podstatných mien, nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie, tvorba viet, opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.</p>
<p>Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)</p>	
<p>Rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrované, kohézne, zmysluplne a plynule.</p>	<p>Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu.</p>
<p>Oblasť rozvoja gramotnosti</p>	
<p>Čítanie Fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis. Osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégie práce s textom. Písanie a pravopis Naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni. Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči.</p>	<p>Rozvíjanie gramotnosti Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy Prepojenie čítania a písania Osvojovanie si stratégií učenia Interpretovanie obsahu textu, kladenie otázok, vytváranie kauzálnych spojení, doplňovanie textu a pod. Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav.</p>
<p>Matematické schopnosti Rozvíjať predčíselné predstavy. Rozvíjať číselné predstavy. Rozpoznať súvislosti. Rozvíjať matematické schopnosti.</p>	<p>Zoskupovanie pod hlavné pojmy. Vytváranie analógií. Rozpoznanie použitého pravidla. Použitie pravidla. Vytvorenie stálosti množstva. Budovanie matematických predstáv. Budovanie okruhu číselných a matematických pojmov (viac, menej, rovnako...), vzťahov medzi nimi. Chápanie matematických operácií. Riešenie slovných úloh. Geometria. Jednotky . Algoritmy.</p>
<p>Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie</p>	
<p>Osvojovať si komunikačné stratégie. Rozvíjať konverzačné schopnosti.</p>	<p>Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen,</p>

	<p>nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie.</p> <p>Rozvíjanie konverzačných schopností.</p>
Oblasť rozvíjania iných schopností	
<p>Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.</p> <p>Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferencácia, pamäť).</p> <p>Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase.</p> <p>Rozvíjať motorické schopnosti.</p>	<p>Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností.</p> <p>Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).</p> <p>Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia).</p> <p>Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.</p> <p>Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia).</p> <p>Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)</p> <p>Intermodalita (audiovizuálny vzťah)</p> <p>Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.</p>

Školský internát

Charakteristika

Školský internát poskytuje deťom ubytovanie, stravovanie a tiež podmienky na záujmovú a oddychovú činnosť. Mestské deti a deti z blízkeho okolia ostávajú poobede v školskom klube detí.

Cieľom výchovy mimo vyučovania na našej škole je vytvoriť deťom vhodné prostredie a podmienky pre ich výchovu a vzdelávanie. Poskytnúť im informácie, rozvíjať jazykové, rozumové a manuálne zručnosti. Naučiť ich vhodne a zmysluplne využívať voľný čas. Poskytnúť im priestor a čas na rozvíjanie individuálnych daností a pripraviť ich pre samostatný život.

V internáte sú deti vo veku od 3 do 20 rokov. Z tohto dôvodu je výchovný plán rozčlenený podľa veku detí na výchovný plán pre mladších žiakov a výchovný plán pre starších žiakov, osobitne je vypracovaný výchovný plán pre deti z materskej školy a deti zo špeciálnej základnej školy.

Výchovný program

Výchovný plán pre deti materskej školy

Kompetencie dieťaťa materskej školy:

Pracovné:

Vykonávať sebaobslužné činnosti.
Vie vykonávať samostatne prácu.
Dokončí prácu.

Kultúrne:

Zúčastňuje sa na kultúrnych podujatiach.
Ovláda kultúrne správanie v živote.
Prijíma kultúrne podnety.

Komunikačné:

Vie sa zrozumiteľne vyjadrovať.
Vie spätne reagovať.
Vie požiadať celou vetou o pomoc.
Vie odpovedať celou vetou na otázky.

Sociálne:

Vie sa pozdraviť.
Vie poprosiť.
Vie poďakovať.
Vie odovzdať jednoduchý odkaz.

Poznávacie:

Oboznamuje sa so spoločenským prostredím.
Rozvíja si slovnú zásobu.
Rozvíja si matematické predstavy a pojmy.

Výchovný plán pre mladších žiakov ZŠ

Kompetencie mladšieho žiaka ZŠ

Kognitívne kompetencie

Zaujíma sa o nové informácie.

Organizuje svoj učebný proces.

Je schopný riešiť svoje problémy.

Učí sa používať kompenzačné pomôcky.

Získané vedomosti uplatňuje vo vedomostných súťažiach.

Komunikatívne kompetencie

Vyjadruje sa súvisle a výstižne písomnou a ústnou formou.

Ovláda reč, rozširuje si slovnú zásobu čítaním alebo počúvaním.

Dokáže určitý čas sústredene načúvať.

Začína kontakt primeraným pozdravom.

Vhodne formuluje myšlienky, otázky a odpovede.

Adekvátne komunikuje – bez ostychu.

Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých medziľudských vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu.

Je schopné prezentovať sa a hovoriť na verejnosti.

Nepoužíva vulgarizmy.

Získava nové informácie.

Efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie.

Sociálne a interpersonálne kompetencie

Vie tvorivo pracovať a komunikovať v skupine.

Vie empaticky pochopiť druhého a pomôcť mu.

Používa základy slušného spoločenského správania.

Podieľa sa na vytváraní príjemnej atmosféry v skupine.

Upevňuje dobré medziľudské vzťahy.

Podieľa sa na vytváraní pravidiel práce.

Uvedomuje si zodpovednosť a dôsledky svojho správania.

Váži si sám seba, svoje zručnosti, ocení prednosti druhých.

Vníma nespravodlivosť, agresivitu, šikanovanie.

Ovláda svoje jednanie v skupine a zároveň rešpektuje názory a správanie iných.

Prejavuje úcty k rodičom, starším ľuďom.

Kultúrne kompetencie

Uvedomuje si význam umenia.

Cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície.

Je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach.

Ovláda základné pravidlá s úpravou zovňajšku človeka.

Rešpektuje vkus iných ľudí.

Prehlbuje estetické cítenie.

Občianske kompetencie

Uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti.

Dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadi.

Uvedomuje si svoje práva a povinnosti.

Získava zdravé sebadovedomie a sebadôveru, buduje svoj pozitívny sebaobraz.

Má prirodzený rešpekt ku starším ľuďom.

Pracovné kompetencie

Organizuje svoju prácu.

Preberá zodpovednosť.

Prispieva k práci skupiny.
Vedenie žiakov k správnejmu spôsobu využívania materiálov.
Vedenie k pozitívnemu vzťahu k práci.
Dodržiava pravidlá bezpečnosti.
Pristupuje zodpovedne k výsledkom práce.
Rozvíja manuálne zručnosti.
Rozvíja predstavivosť, fantáziu, kreativitu.
Rozvíja sebaobslužné činnosti potrebné pre praktický život.
Udržiava poriadok.
Špecifické kompetencie
Dodržiava základné hygienické návyky.
Rozlišuje druhy oblečenia.
Používa toaletu.
Dbá o úpravu zovňajšku.
Vie si správne zapnúť oblečenie.
Pripraví si lôžko.
Orientuje sa na stole.
Prejaví samostatnosť v nakupovaní.

Výchovný plán pre starších žiakov ZŠ

Kompetencie staršieho žiaka ZŠ

Kognitívne kompetencie:

Uplatňuje autonómne učenie ako prostriedok seberealizácie a osobnostného rozvoja.
Prejavuje záujem samostatne a zodpovedne poznávať a tvoriť.
Uplatňuje rôzne stratégie učenia.
Samostatne formuluje problém a rieši nové situácie.
Prejavuje vytrvalosť pri riešení problémových situácií.
Získané vedomosti samostatne a tvorivo uplatňuje v rôznych súvislostiach.
Nadobudnuté vedomosti dopĺňa vlastným štúdiom nových informácií.
Overuje si získané vedomosti v praktickom živote.
Využíva kompenzačné činitele.
Organizuje duševnú prácu.

Komunikačné kompetencie:

Používa slovnú zásobu adekvátnu danej situácii.
Vyjadruje sa zrozumiteľne, jasne a adresne.
Aplikuje rôzne formy komunikácie (verbálne, neverbálne).
Primerane uplatňuje prvky neverbálnej komunikácie.
Vhodným spôsobom formuluje svoje potreby a prania.
Spontánne vyjadruje názory, postoje, pocity.
Dáva najavo svoje záujmy.
Odkrýva svoje starosti a problémy.
Vedie dialóg.
Reguluje prejavy správania a eliminuje zlozvyky.
Uplatňuje pravidlá zdržanlivosti v komunikácii s neznámymi osobami.
Podelí sa so zážitkami spoločensky prijateľnou a žiaducou formou.
Komunikuje prostredníctvom moderných IKT.

Kultúrne kompetencie:

Tvorivo využíva umenie a kultúru, ktoré sú dostupné jeho zmyslovým analyzátorom.
Chráni prírodné, historické a kultúrne dedičstvo.
Rešpektuje iné kultúry, národy a národnosti.
Uvedomuje si význam umenia v živote celej spoločnosti.
Správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám .
Rozlišuje vhodné a nevhodné oblečenie na danú príležitosť.
Dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch.
Používa umelecké výrazové prostriedky.
Uplatňuje pravidlá slušného správania.
Rozvíja vlastný talent.
Zapája sa do kultúrneho podujatia.
Dodržiava ľudové tradície a zvyky.
Aplikuje svoje poznatky pri diferencovaní významných objektov a historických pamätných objektov.
Prejavuje rozhľad v kultúrno-politických udalostiach v spoločnosti.
Rešpektuje významné sviatky, výročia a udalosti.
Posudzuje krásu umenia prostredníctvom kompenzačných faktorov.

Sociálne kompetencie:

Uplatňuje vybudovaný hodnotový systém.
Podieľa sa na plánovaní, rozhodovaní, realizácii a hodnotení činnosti.
Uplatňuje svoje práva.
Dodržiava povinnosti.
Rešpektuje režim dňa.
Vytvára pozitívnu sociálno-emočnú klímu v skupine.
Prispieva k rozvoju medziľudských vzťahov.
Zvláda jednoduché stresové situácie.
Rieši jednoduché konflikty.
Pomáha spolužiakom.
Rešpektuje úlohy skupiny.
Prezentuje sám seba a výsledky svojej práce.
Prejavuje znaky prosociálneho správania.
Dodržiava hranicu vlastnej bezpečnosti v styku s okolím.

Pracovné kompetencie:

Prejavuje pozitívny vzťah k práci.
Vyšpecifikuje reálne ciele s ohľadom na svoju profesijnú orientáciu.
Rozlišuje rôzne profesie.
Využíva informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.
Podieľa sa na spoločnej práci.
Uplatňuje získané manuálne zručnosti.
Využíva rôzne materiály.
Aplikuje pracovné techniky.
Dodržiava pravidlá bezpečnosti.
Udržiava poriadok na pracovisku.
Používa kompenzačné pomôcky.
Uplatňuje systematickosť v organizácii pracovnej plochy.

Občianske kompetencie

Uvedomuje si základné humanistické hodnoty.
Uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie.

Prejavuje úctu k starším osobám, rodičom.
Rieši ekologické problémy.

Špecifické kompetencie – sebaobsluha

Dodržiava základné hygienické návyky.
Aplikuje zásady správneho stolovania.
Rozlišuje druhy oblečenia.
Ovláda techniky obliekania.
Uplatňuje zásady v estetike obliekania.
Prejavuje samostatnosť v domácich prácach.
Bezpečne manipuluje s elektrickými a mechanickými spotrebičmi v kuchyni.
Využíva kuchynské zariadenie.
Rozoznáva základné ingrediencie.
Pripraví jednoduché jedlo.
Orientuje sa v hodnotovom systéme pri nákupe potravín.
Identifikuje obchody podľa komodity tovaru.

Výchovný plán pre žiakov ŠZŠ

Kompetencie žiaka ŠZŠ

Kognitívne kompetencie

Zaujíma sa o vyučovanie.
Je schopný riešiť svoje problémy.
Učí sa používať kompenzačné pomôcky.
Získané vedomosti uplatňuje vo vedomostných súťažiach.

Komunikačné kompetencie

Vyjadruje sa súvisle písomnou a ústnou formou.
Ovláda reč, rozširuje si slovnú zásobu čítaním alebo počúvaním.
Dokáže určitý čas sústredene načúvať.
Začína kontakt primeraným pozdravom.
Vhodne formuluje myšlienky, otázky a odpovede.
Adekvátne komunikuje – bez ostychu.
Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých medziľudských vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu.
Je schopné prezentovať sa a hovoriť na verejnosti.
Nepoužíva vulgarizmy.

Sociálne a interpersonálne kompetencie

Vie pracovať a komunikovať v skupine.
Vie pochopiť druhého a pomôcť mu.
Používa základy slušného spoločenského správania.
Podieľa sa na vytváraní príjemnej atmosféry v skupine.
Upevňuje dobré medziľudské vzťahy.
Podieľa sa na vytváraní pravidiel práce.
Uvedomuje si zodpovednosť a dôsledky svojho správania.
Váži si sám seba, svoje zručnosti, ocení prednosti druhých.
Vníma nespravodlivosť, agresivitu, šikanovanie.
Ovláda svoje jednanie v skupine a zároveň rešpektuje názory a správanie iných.
Prejavuje úctu k rodičom, starším ľuďom.

Kultúrne kompetencie

Cení si a rešpektuje kultúrno – historické dedičstvo a ľudové tradície.
Je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach.
Ovláda základné pravidlá úpravy zovňajšku človeka.
Prehľbuje estetické cítenie.

Občianske kompetencie

Uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti.
Uvedomuje si svoje práva a povinnosti.
Získava zdravé sebavedomie a sebadôveru, buduje svoj pozitívny sebaobraz.
Má prirodzený rešpekt ku starším ľuďom.

Pracovné kompetencie

Organizuje svoju prácu.
Preberá zodpovednosť.
Prispieva k práci skupiny.
Dodržiava pravidlá bezpečnosti.
Pristupuje zodpovedne k výsledkom práce.
Rozvíja manuálne zručnosti.
Rozvíja predstavivosť, fantáziu, kreativitu.
Rozvíja sebaobslužné činnosti potrebné pre praktický život.
Udržiava poriadok.

Špecifické kompetencie

Dodržiava základné hygienické návyky.
Rozlišuje druhy oblečenia.
Používa toaletu.
Dbá o úpravu zovňajšku.
Pripraví si lôžko.
Orientuje sa na stole.

Školský klub

Charakteristika

Výchovno-vzdelávacia činnosť v klube sa uskutočňuje v ranných hodinách a popoludňajších hodinách počas pracovných dní. Pri uskutočňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti v klube sa dodržiava pravidelné striedanie odychovej a záujmovej aktivity dieťaťa s aktivitou súvisiacou s prípravou na vyučovanie.
Výchovno-vzdelávacia činnosť klubu sa uskutočňuje ako pravidelná aktivita podľa výchovného programu klubu.

Výchovný plán ŠKD

Kompetencie dieťaťa ŠKD:

Kompetencie učiť sa učiť

Riešiť nové, neznáme úlohy a situácie.
Prejavuje záujem o nové informácie.

Komunikačné kompetencie

Rozvíja si komunikačné schopnosti v oblasti moderných informačno-komunikačných technológií.

Zrozumiteľne vyjadruje a obhajuje svoj názor.

Sociálne kompetencie

Vlastným postupom rieši jednoduché konflikty.

Efektívne spolupracuje v skupine školského klubu detí.

Uvedomuje si potreby žiakov a osôb so zdravotným postihnutím.

Pracovné kompetencie

Prejavuje samostatnosť vo vypracovávaní domácich úloh.

Prijíma nové informácie a poznatky.

Plánuje a hodnotí svoje činnosti.

Ovláda jednoduché manuálne zručnosti a samoobslužné činnosti potrebné pre praktický život.

Rozvíja manuálne zručnosti.

Občianske kompetencie

Prejavuje úctu k rodičom a k starším.

Uvedomuje si potrebu prijatia zodpovednosti za svoje správanie.

Kultúrne kompetencie

Prijíma kultúrne podnety.

Je otvorený podieľať sa na kultúrnych podujatiach v skupine školského klubu detí kultivuje svoj talent.

Mgr. Lucia Zalčíková, PhD.
riaditeľka školy